

Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

Symposium Mestverwerking en export mest

PROGRAMMA

12:00 - 12:30 **Registratie**

12:30 - 13:30 **Lunch**

13:30 - 15:15 **Plenaire sessie**

Opening met Femke Wiersma, minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Paneldiscussie met Floris Wolf (ministerie van LVVN), Jan Roefs (Nederlands Centrum Mestverwaarding) en Hans Verkerk (Cumela)

Toelichting *studie verkenning mogelijkheden mestexport* met Romke Postma (NMI)

15:15 - 15:40 **Pauze**

15:40 - 16:45 **Breakout-sessies**

16:45 - 17:00 **Plenaire afsluiting**

17:00 - 18:00 **Borrel met informatiemarkt**

Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

Symposium Mestverwerking en export mest

Symposium Mestverwerking en export mest

- **Femke Wiersma**

Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

Symposium Mestverwerking en export mest

De kansen, uitdagingen & actiepunten voor meer mestexport

- **Johan Mostert**

Eigenaar van Mostert & Van de Weg

Voorzitter van het bestuur van de sectie Meststoffendistributie van Cumela

Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

Symposium Mestverwerking en export mest

Paneldiscussie

- **Floris Wolf**

Wvd. Directeur Plantaardige Agroketens en Voedselkwaliteit

- **Jan Roefs**

Directeur Nederlands Centrum Mestverwaarding

- **Hans Verkerk**

Manager beleid en ledenorganisatie bij Cumela

1. (Nood)maatregelen/oplossingen op korte termijn te starten

- Maatvoering derogatievrije zones
  - > van 250 naar 100 meter
- Vergroten exportmogelijkheden
- Stimulering mestverwerking
  - > internationaal en met mede-overheden
- Correctiefactor gasvormige verliezen
- Uitrijdseizoen verlengen
- Verhoging graslandsubsidie

2. Structurele maatregelen/oplossingen voor langere termijn

Europese inzet

- Evaluatie Nitraatrichtlijn (170 kg N/ha afschaffen). Ter overbrugging:
  - > Nieuwe derogatie vanaf 2026
  - > Aanpassingen huidige derogatie (afbouwpad/derogatievrije zones/NV-gebieden)
- Kwetsbare zones
- RENURE

Nationale inzet*)

- Nieuwe brede beëindigingsregeling in aanvulling op bestaande beëindigingsregelingen
- Verlaging mestproductieplafonds
- Voerspoor
- Verwerking mest in potgrond
- Graslandnorm (grondgebondenheid)

*) Via lopende initiatieven en instrumentarium zijn nationaal en op niveau medeoverheden nog bijdragen te leveren.

Export

- Symposium Mestverwerking en export mest vandaag
- Onderzoek NMI *verkenning mogelijkheden mestexport*: Waar gaat de Nederlandse mest heen en welke behoefte, productie en afzet van mest is er in die gebieden?
- Dierlijke meststoffen gezant
- Handelsmissies met geïnteresseerde bedrijven
- Belangrijke samenwerkingspartners: NCM, Cumela en LVVN-Attache Netwerk

Stelling: Het vergroten van
mestexport is behulpzaam
voor het verlagen van
de druk op de mestmarkt.

Paneldiscussie

- **Floris Wolf**

Wvd. Directeur Plantaardige Agroketens en Voedselkwaliteit

- **Jan Roefs**

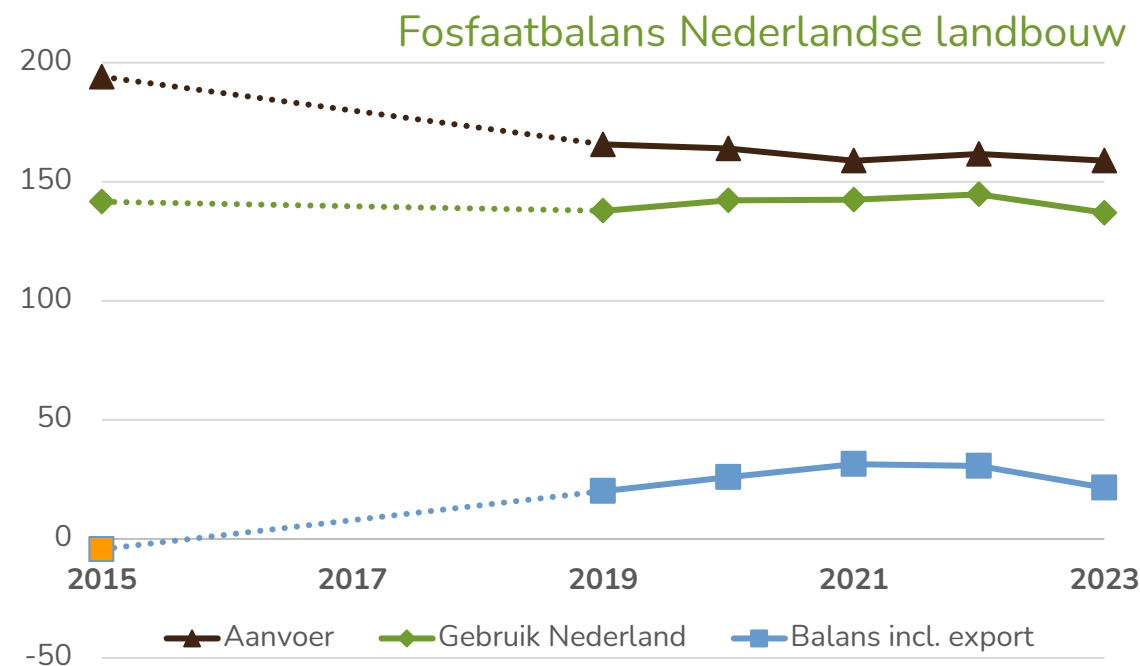
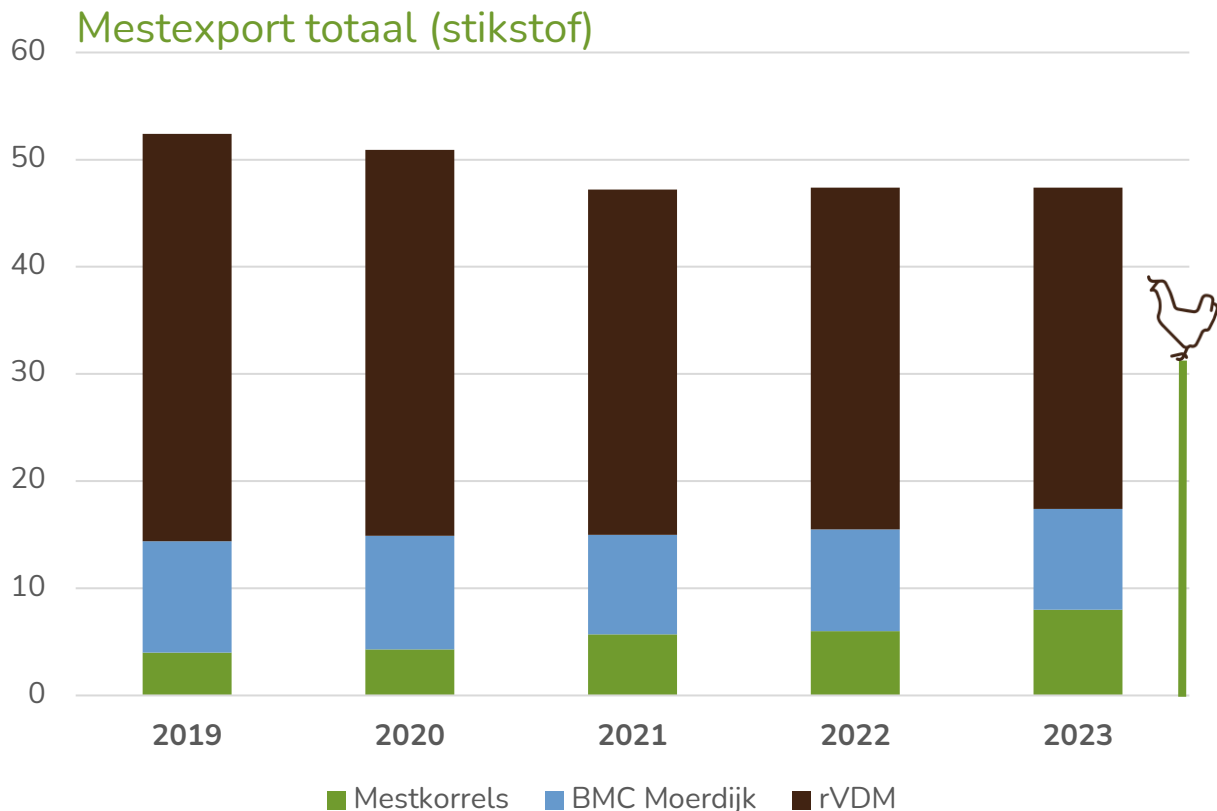
Directeur Nederlands Centrum Mestverwaarding

- **Hans Verkerk**

Manager beleid en ledenorganisatie bij Cumela

Mestexport daalt, groot deel export is pluimveemest

Stelling: Veehouders en mestverwerkers zijn zelf aan zet voor een betere mestexport.

Paneldiscussie

- **Floris Wolf**

Wvd. Directeur Plantaardige Agroketens en Voedselkwaliteit

- **Jan Roefs**

Directeur Nederlands Centrum Mestverwaarding

- **Hans Verkerk**

Manager beleid en ledenorganisatie bij Cumela

Brancheorganisatie voor
groen, grond en infra

Symposium mestverwerking en export

Hans Verkerk

20 maart 2025

Aanpak druk op mestmarkt

Acties n.a.v. onderzoek onder de leden:

- Verbeter centrale info mestexport
- Digitaliseer proces van exportdocumentatie incl. e-CMR + versnel inzet op acceptatie buitenlandse autoriteiten
- Exportmissies
- Versnel vergunningverlening mestverwerking (overcapaciteit)
Oog houden voor behoefte aan onbehandelde mest
- Onderzoek alternatieve transportmethodes
- Zet in op acceptatie niet-gehygiëniseerde mest in buitenland

Organische stof uit biomassa komt centraal te staan

Ontwikkelingen

- Grote onzekerheid op wereldtoneel
- Groei wereldbevolking + wijzigende consumptiepatronen
- Inzet op circulaire (bio)economie
- Vraag naar biologisch voedsel
- Gaat veel geld om in carbon-credits
- Klimaatadaptatie: meer organische stof in bodem

Dus:

- Natuurlijke meststoffen zijn cruciaal voor biomassa; hiërarchie: voedsel, voeder, meststoffen, energie
- Beschikbaarheid grondstoffen wordt problematisch door krimp veehouderij

We hebben een
tekort aan mest

Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

Symposium Mestverwerking en export mest

**Verkenning mogelijkheden
mestexport**

SYMPOSIUM MESTVERWERKING EN EXPORT MEST

HARDERWIJK, 20 MAART 2025

Harm Gelderblom & Romke Postma, NMI

Aanleiding en doel

Hoeveelheid niet-plaatsbare dierlijke mest in Nederland neemt toe door:

- Afbouw derogatie op melkveebedrijven;
- Bemestingsvrije zones / bufferstroken langs waterlopen;
- Verlaagde N-gebruiksnormen (20%) in NV-gebieden.

Grote consequenties voor mestmarkt:

- Voor veehouders moeilijker om mest af te zetten;
- Kosten voor afzet mest van bedrijven met overschot nemen toe;
- Verdienvermogen van veehouders staat onder druk

Verhoging mestexport onderdeel van aanpak mestmarkt door Ministerie van LNV.

- **Daarom verkenning mogelijkheden verhoogde mestexport**

Aanpak

Mogelijkheden verhoogde export inzichtelijk maken in aantal **stappen**:

1. Berekenen stikstof- en fosfaatgebruik voor regio's in buitenland
2. Huidige mestproductie (in stikstof en fosfaat) in diezelfde regio's
3. Import dierlijke mest vanuit Nederland (in stikstof en fosfaat) naar diezelfde regio's
4. Afleiden ruimte voor extra gebruik dierlijke mest (in kg stikstof en fosfaat)
5. Inschatten potentie verhoogde mestafzet, rekening houdend met bodemvruchtbaarheid, landbouwstructuur, infrastructuur, acceptatiegraad mest, etc.

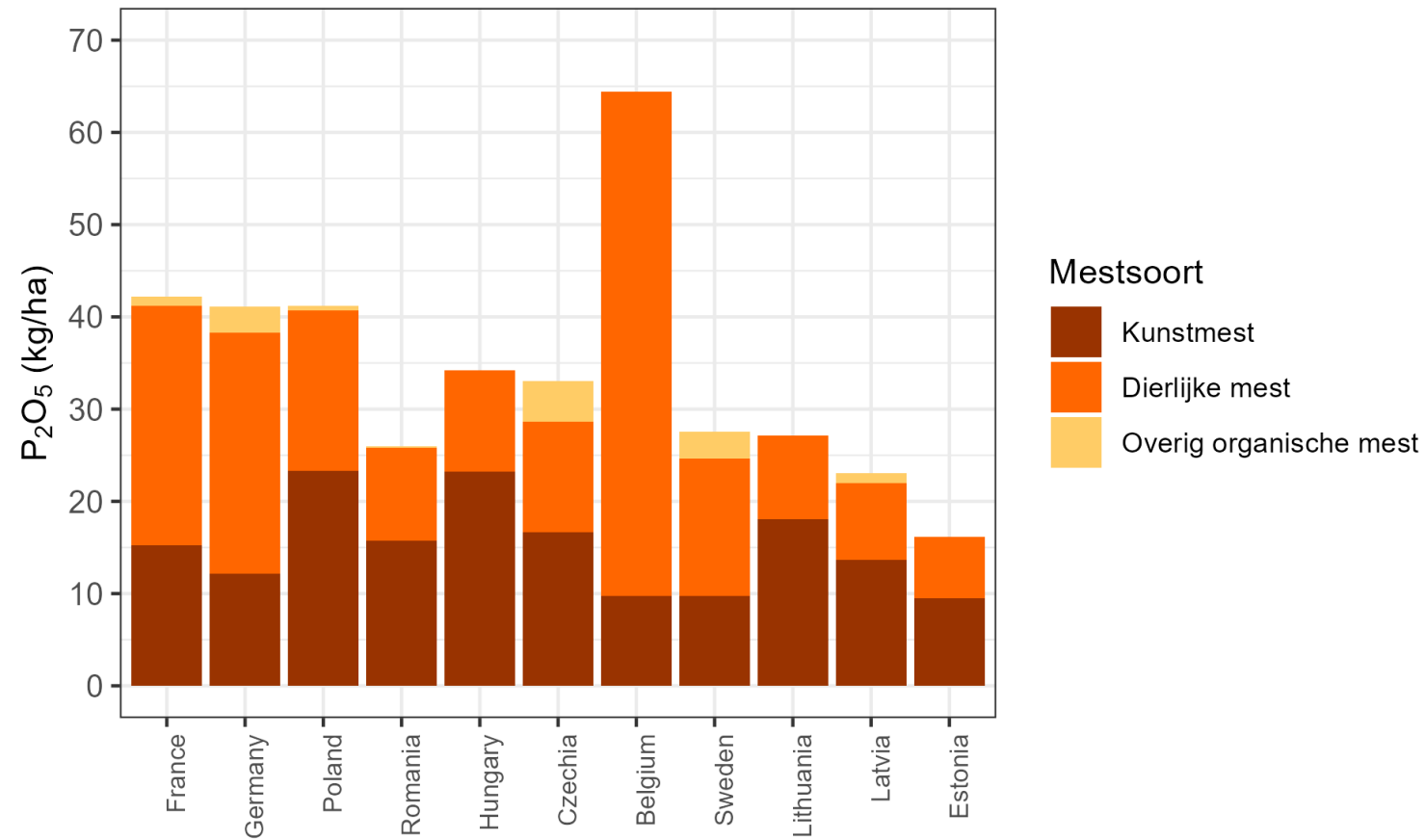
Geografische afbakening:

- België, Duitsland, Frankrijk,
- Polen, Tsjechië, Roemenië, Hongarije,
- Zweden,
- Estland, Letland, Litouwen

Stap 1. Berekenen N- en P-gebruik

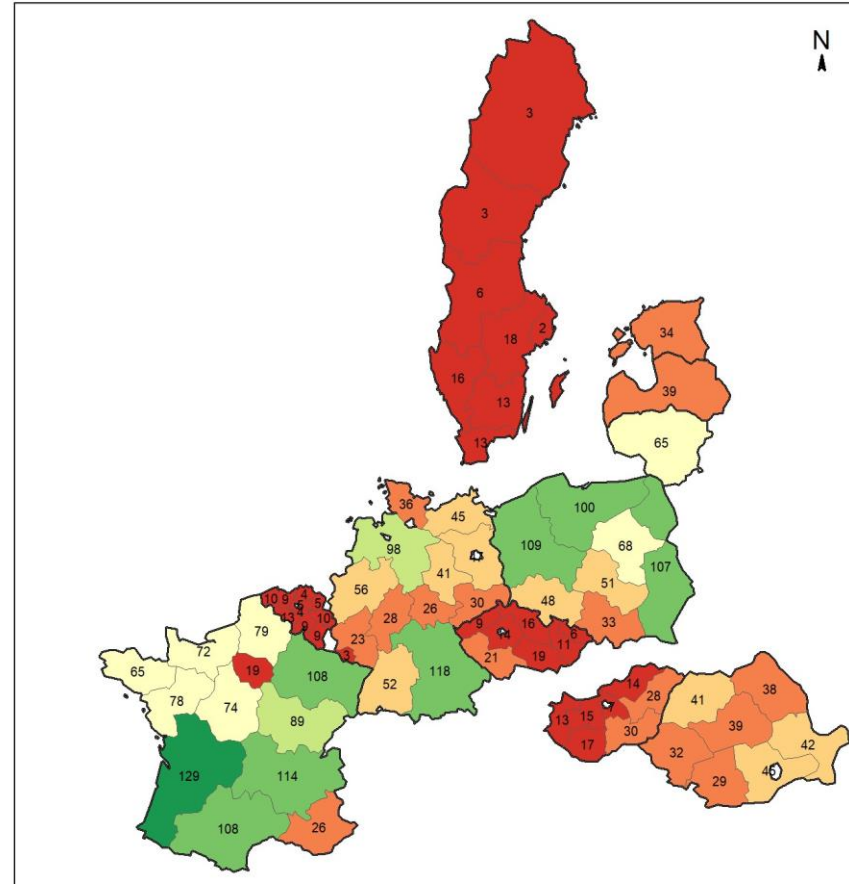
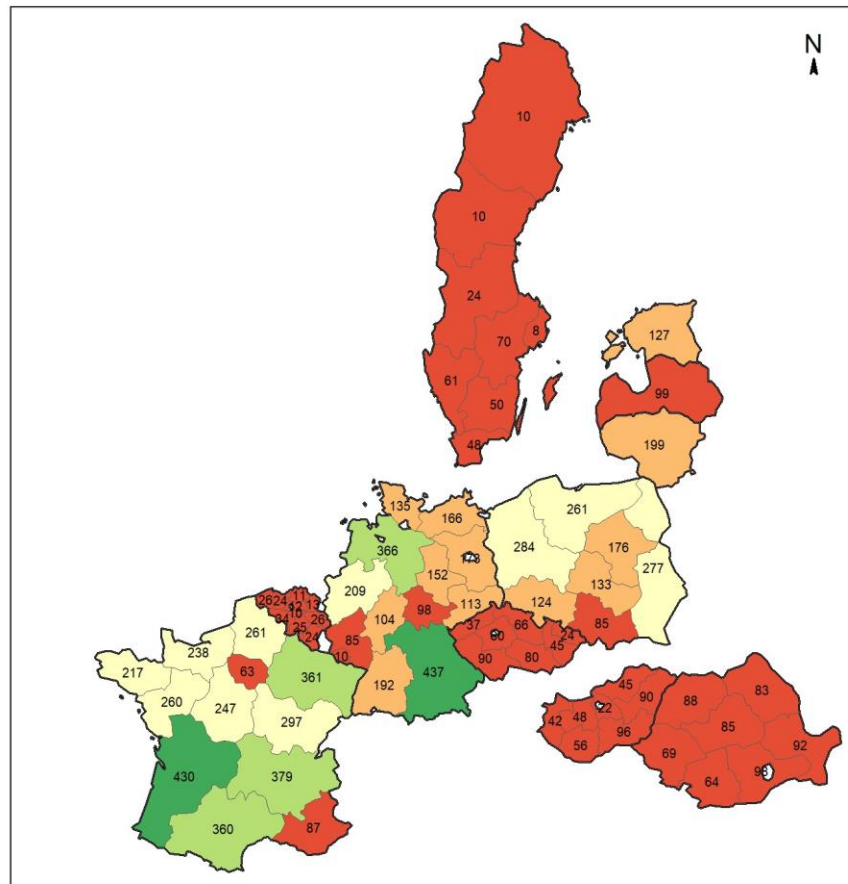
N- en P-gebruik berekend op basis van

- Totale areaal akkerbouwgewassen en grasland per regio →
- N-gebruik via dierlijke mest en kunstmest op basis van landelijke gegevens. Maximaal 170 kg N/ha uit dierlijke mest →
- P-gebruik via dierlijke mest en kunstmest op basis van landelijke gegevens. Maximaal 70 kg P_2O_5 /ha (~evenwichtsbemesting) →

Stap 1. Berekenen N- en P-gebruik (2)

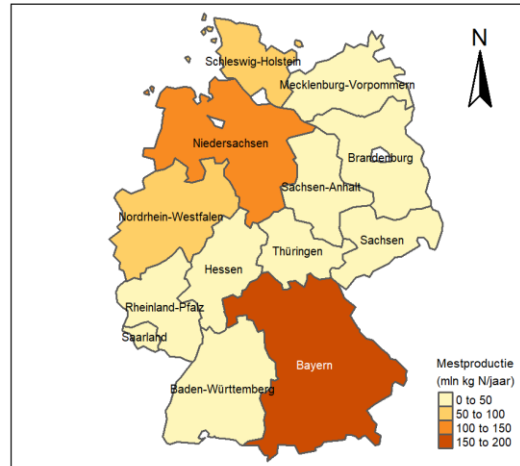

Stap 2. Berekenen mestproductie

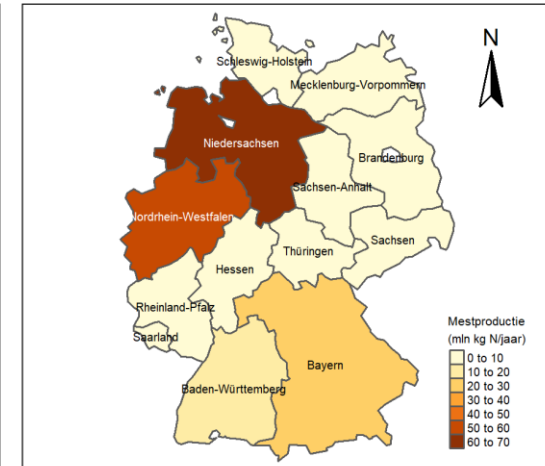
Mestproductie berekend op basis van

- Totaal aantal dieren (rundvee & varkens) per regio (Eurostat)
- Gemiddelde mestexcretie voor rundvee en varkens (internationale literatuur)
- Gemiddelde samenstelling dierlijke mest (RVO)
- Beeld voor N- en P-productie uit rundveemest en varkensmest →
- Pluimveemest relatief beperkt (0-5%) en data alleen beschikbaar op nationaal niveau

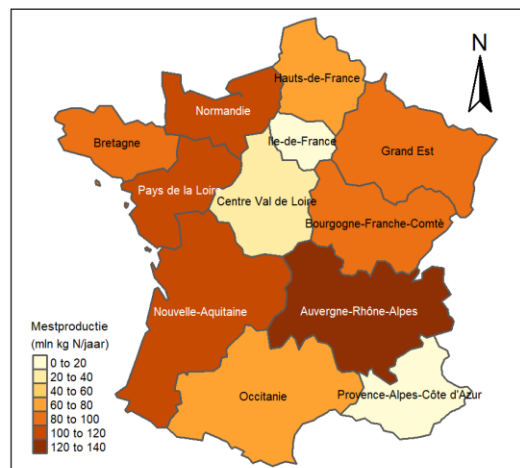
Rundvee N

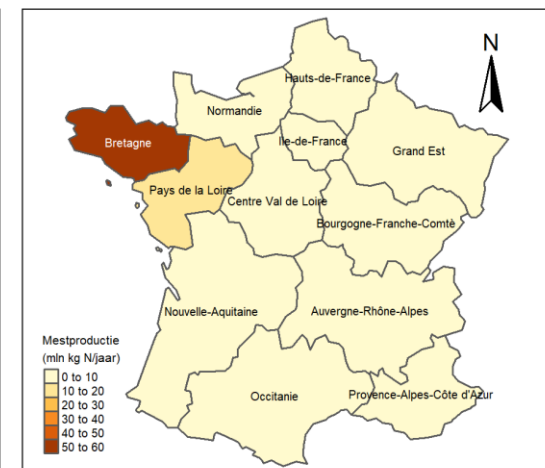
Varkens N

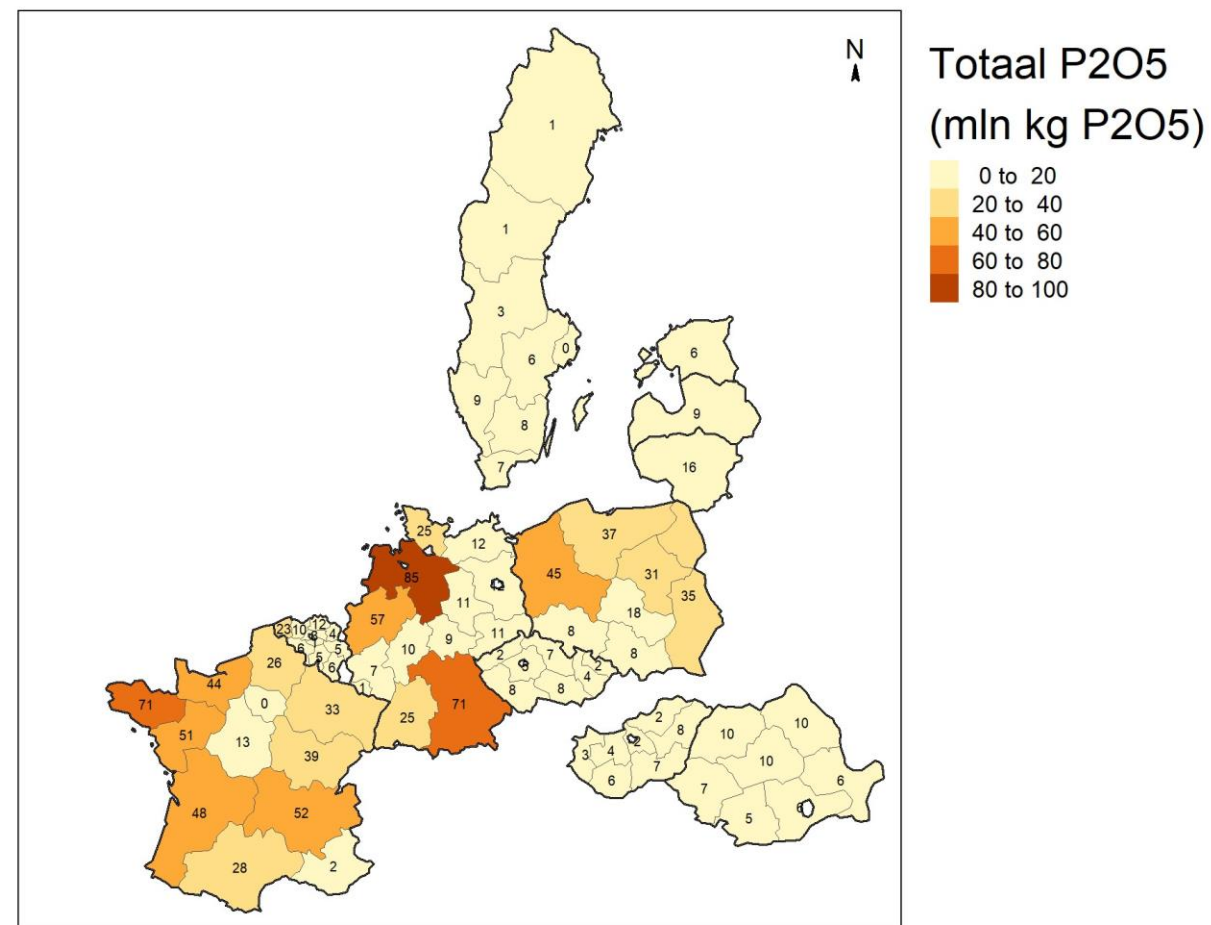
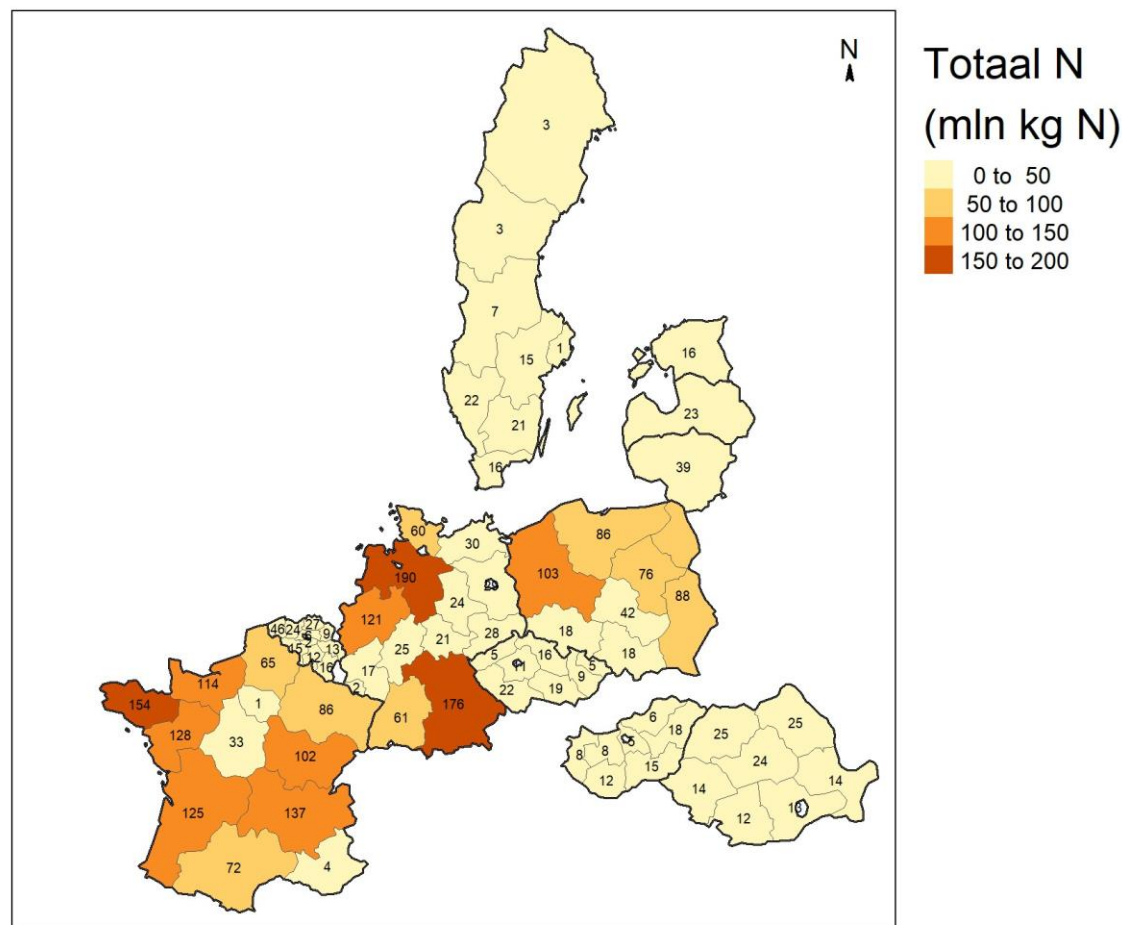
Rundvee N

Varkens N

Stap 2. Berekenen mestproductie (2)

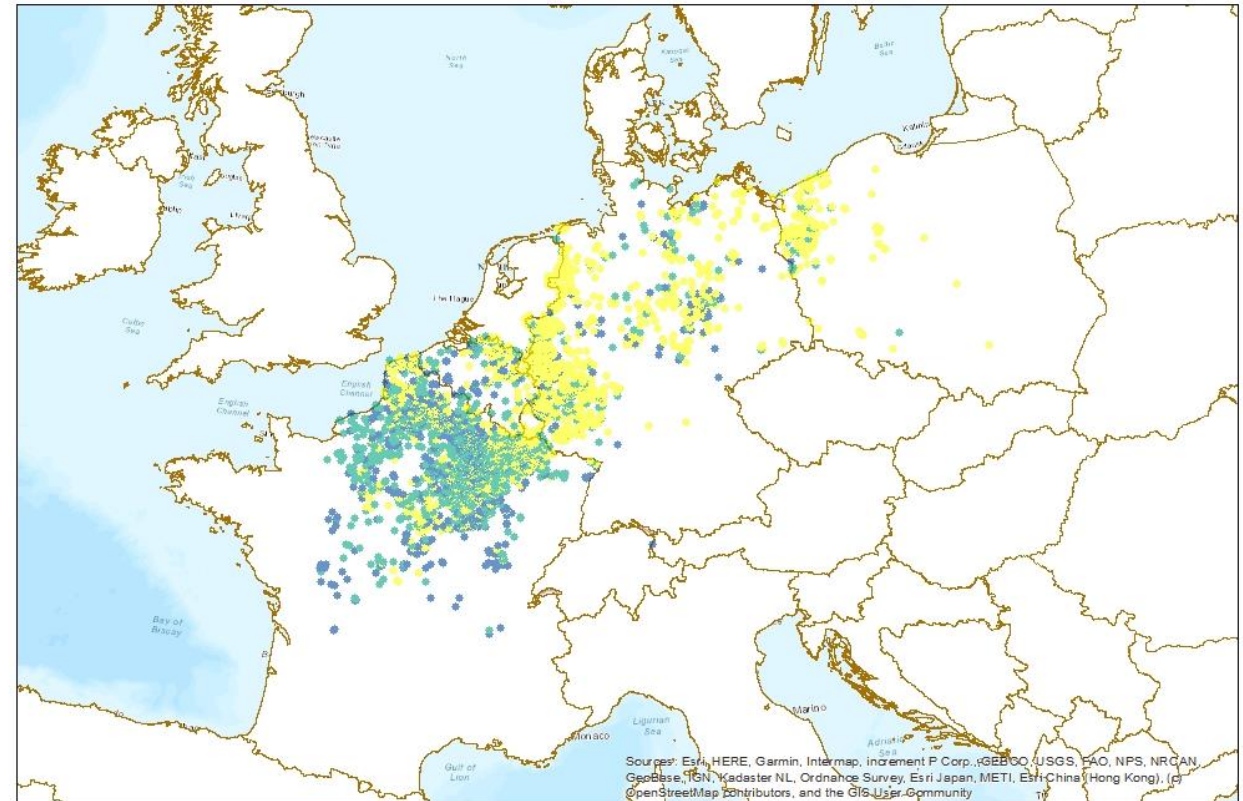

Stap 3. Import mest vanuit Nederland

Separaat in beeld gebracht door RVO:

- Alle geaccepteerde mesttransporten uit 2023
- Onderscheid tussen onbewerkte en verwerkte mest
- Onderscheid naar type mest:
  - Pluimveemest
  - Rundveemest
  - Varkensmest
  - Mengmest
- Beeld van spreiding locaties en N- en P-aanvoer per vracht →

Mest lospunten kg stikstof figuur 23

KG_STIKSTOF

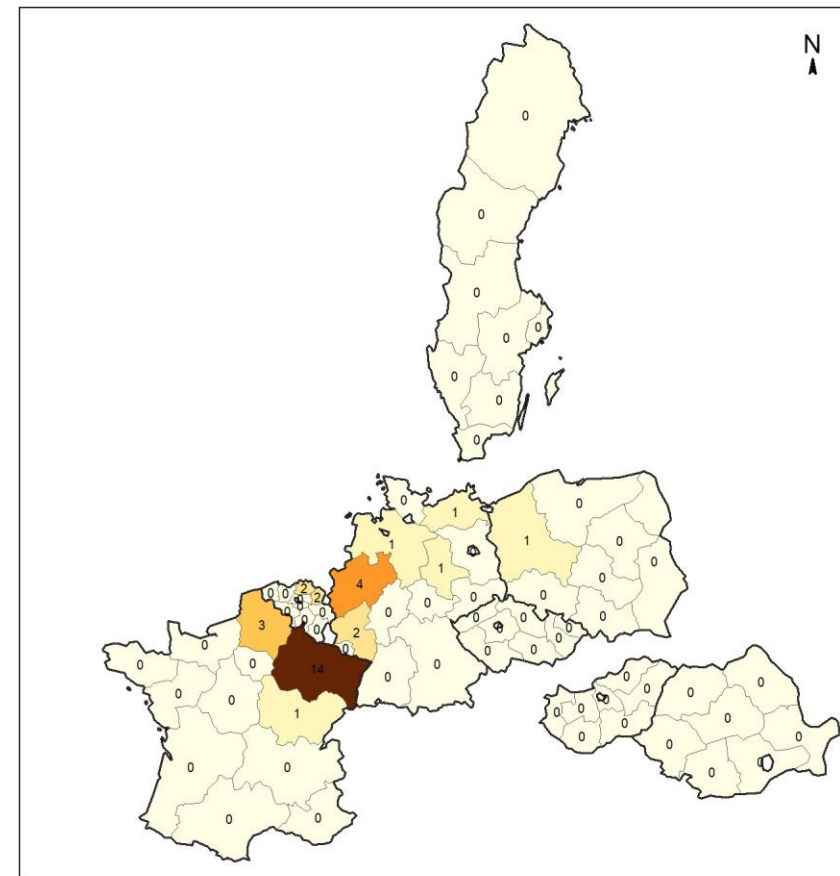
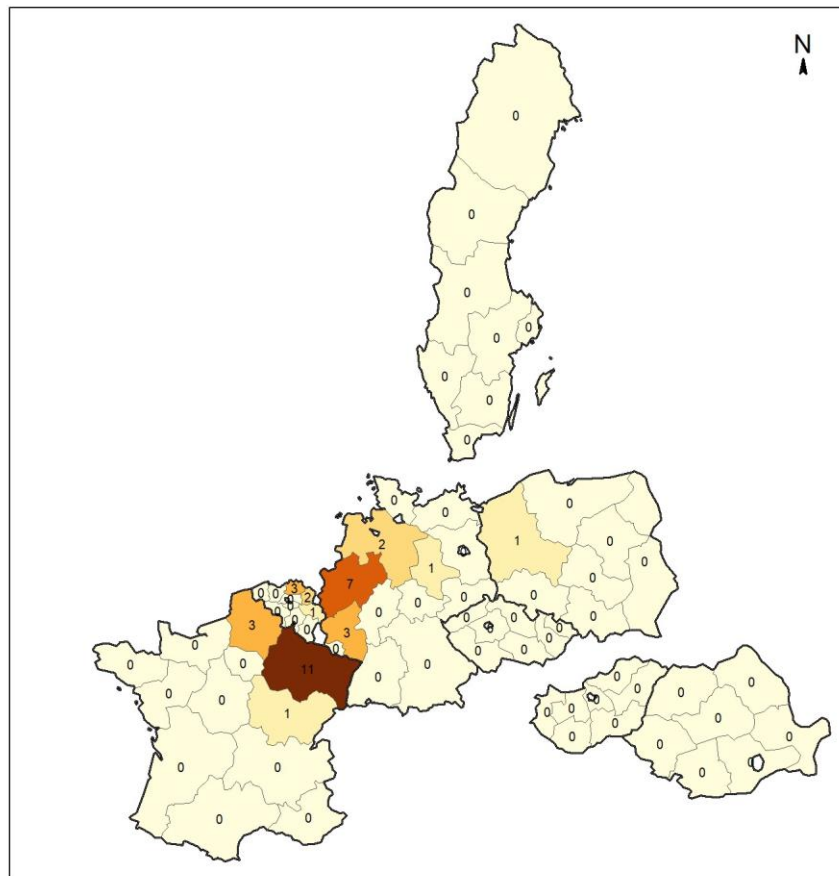
- 0,00 - 312,01
- 312,02 - 592,67
- 592,68 - 1682,32

0 150 300 600 Kilometers

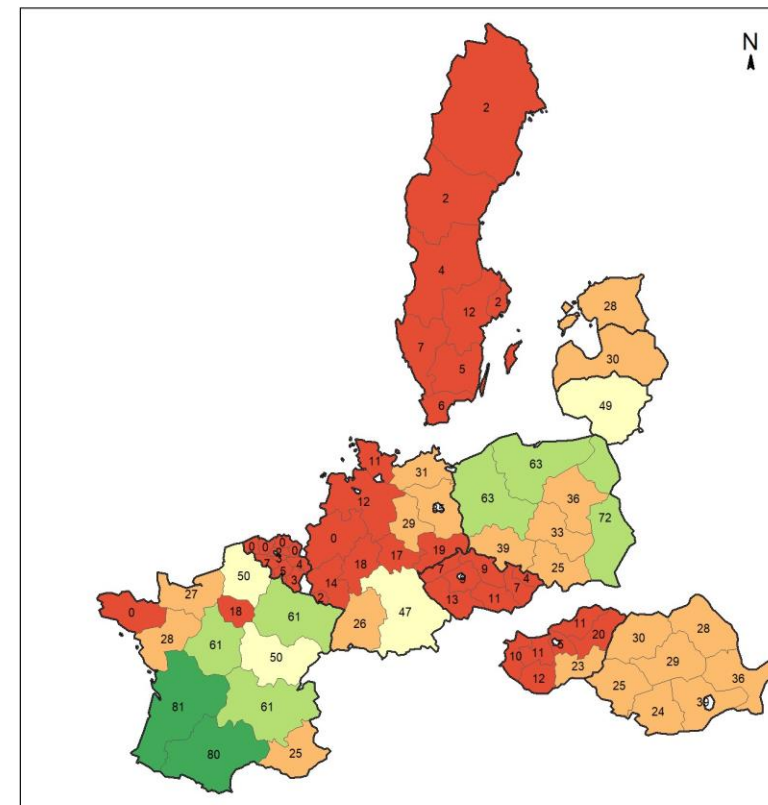
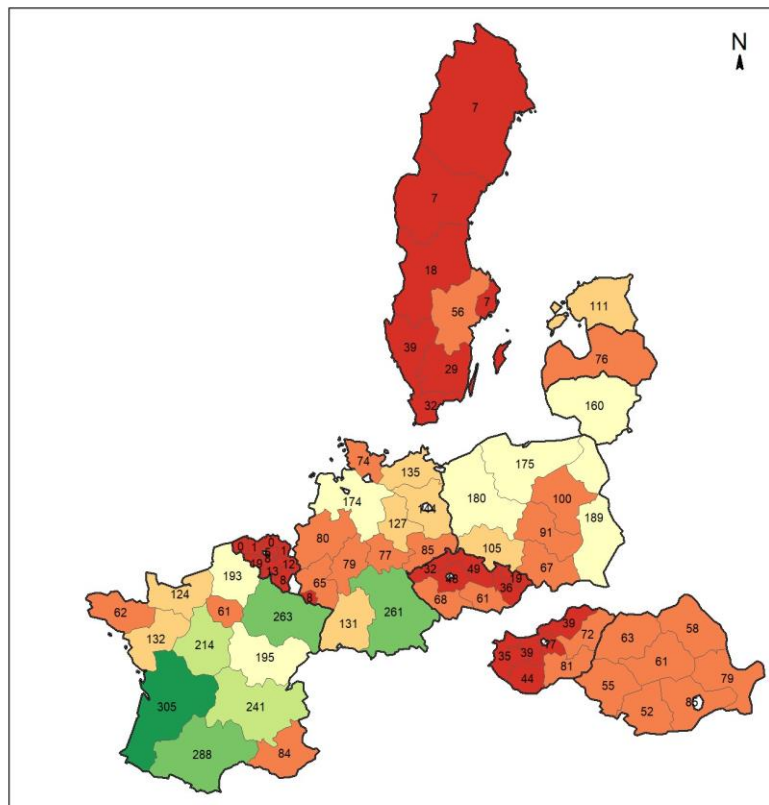
Stap 3. Import mest vanuit Nederland (2)

RVO-data omgerekend naar N- en P-import met dierlijke mest per regio vanuit Nederland

Stap 4. Afleiden ruimte voor extra mest

Ruimte voor extra dierlijke mest = gebruik (N en P) – mestproductie (N en P) – mestimport (N en P)

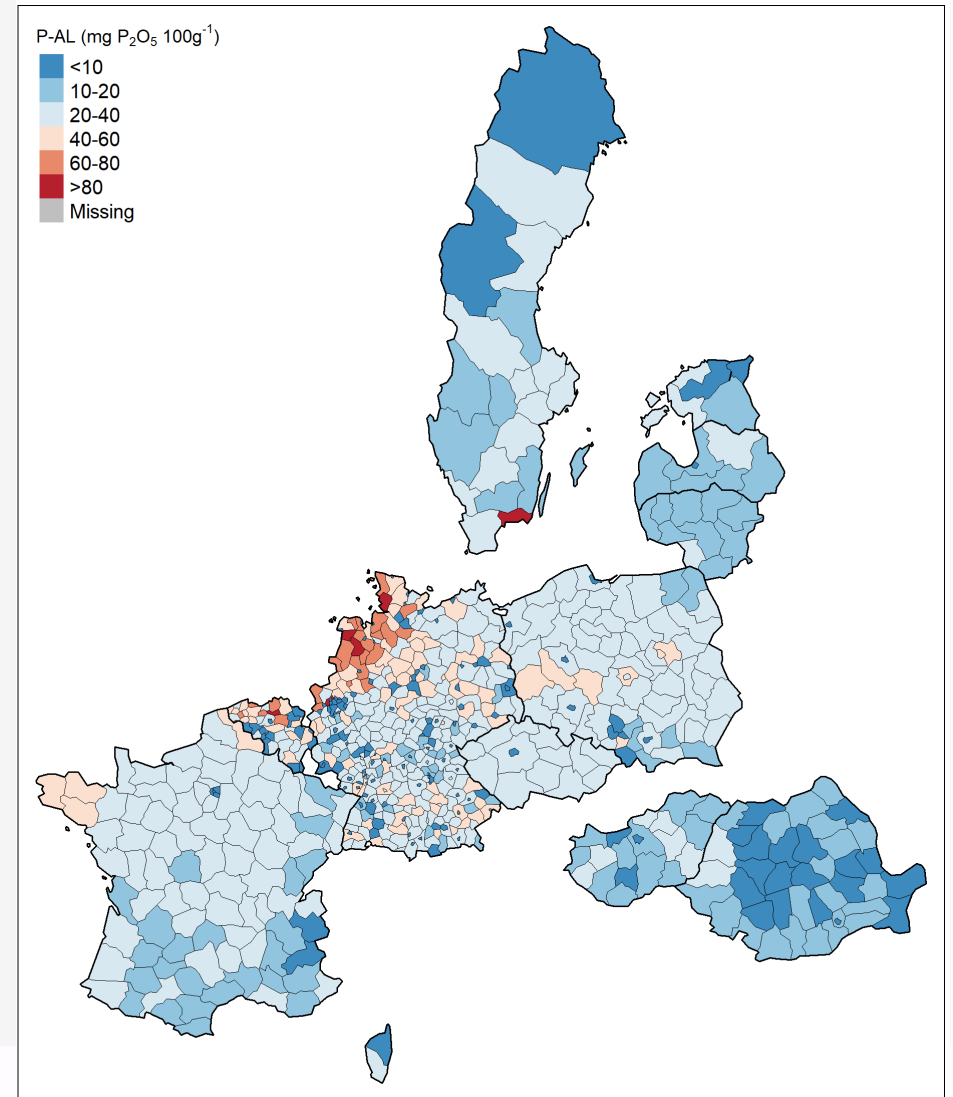
Stap 5. Inschatten potenties mestexport

Naast onbenutte gebruiksruimte van belang:

- bodemvruchtbaarheid,
- landbouwstructuur (o.a. bedrijfsareaal),
- infrastructuur,
- acceptatiegraad mest,
- Wet- en regelgeving.

Fosfaattoestand bodem (P-AL) is indicator mestgebruik.
P-AL hoog in Westen van Duitsland en Vlaanderen →

Oosten van Duitsland en West Polen zijn interessant,
vanwege onbenutte ruimte, zandige bodems (O Dld) en
grote bedrijven (W Polen)

Conclusies

1. De onbenutte gebruiksruijnte voor stikstof en fosfaat in regio's in het buitenland kan worden gekwantificeerd op basis van een combinatie van data en literatuurgegevens
2. De onbenutte gebruiksruijnte verschilt sterk tussen regio's in het buitenland:
  - Op basis van de regionale mestproductie is de onbenutte gebruiksruijnte in België, het westen van Duitsland (NRW) en het westen van Frankrijk (Bretagne) laag
  - In het noorden en oosten van Frankrijk, het noorden en oosten van Duitsland, het westen van Polen en de Baltische Staten is de onbenutte gebruiksruijnte relatief hoog
3. Mogelijkheden voor een verhoogde export van mest zijn vooral aanwezig in het noorden en oosten van Frankrijk, het oosten van Duitsland en het westen van Polen
  - Dierlijke mest is van meerwaarde op de zandige bodems in het noordoosten van Duitsland
  - Efficiënte afzet van dierlijke mest is kansrijk in het westen van Polen vanwege de aanwezigheid van grote bedrijven

Dank voor uw aandacht!

Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

Symposium Mestverwerking en export mest

BREAKOUT-SESSIES

1

Export: waar zou u naar toe willen?

Zaal: Water 1

Met Martijn Homan (ministerie van LNVN)

2

Regels en toelating: verwerkte en onverwerkte mest

Zaal: Staal

Met Nicky Kamminga en Jan Roefs (NCM)

3

Mestverwerking en -verwaarding

Zaal: Water 2

Met Rembert van Noort (Scarabaeus)

Export: waar zou u naar toe willen?

- **Frankrijk:** Kansrijk, er is vraag naar meer organische meststoffen als alternatief voor kunstmest (vergroening), bovendien is Frankrijk dichtbij!
- **Polen:** Kansrijk, vanwege de omvang van het land, de groei van de landbouw en de matige kwaliteit van de bodem. Uitdaging is wel om het product tegen een aantrekkelijke prijs in de markt te zetten.
- **Duitsland:** Gedifferentieerde mestmarkt wordt professioneler, Nederland kan hier als partner in opereren.
- Team veterinaire markttoegang kan in samenwerking met de sector en NVWA bindende afspraken maken met **derde landen** over export van (verwerkte) mest, waarbij de importeisens van het derde land het uitgangspunt vormen.

Regels en toelating: verwerkte en onverwerkte mest

- Import & export wet- en regelgeving
  - Nationaal / Europees
- FPR: Kans of uitdaging?
- Exporthandleidingen digestaat en onverwerkte mest
  - België
  - Duitsland
  - Frankrijk

Mestverwerking en export: een hele puzzel

Welk puzzelstuk is het makkelijkst (1) te leggen en welke het moeilijkste (10)?

Welk puzzelstuk is het makkelijkst (1) te leggen en welke het moeilijkste (10)?

Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

Symposium Mestverwerking en export mest

Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

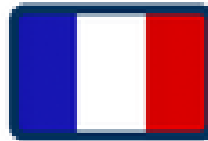
Agrospecial: Valorisation of manure worldwide

SCAN HIER

FRANCE

GERMANY

POLAND

Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

Symposium Mestverwerking en export mest